

Paarup Lokalhistoriske Arkiv

25 år
i
2002

Paarup Kirke

Paarup Lokalhistoriske Arkiv

Adresse:

Paarup Lokalhistoriske Arkiv
Havrevænget 2
5210 Odense NV

Medarbejdere:

Vi er i øjeblikket 3 medarbejdere på arkivet.

Telefon:

64 82 42 53 (Raimond Nielsen, arkivleder),
66 16 10 63 (Ernst Overby) eller
65 94 19 57 (Karin Ramskov)

Åbningstid:

Vi har normalt åbent for besøgende den første mandag i hver måned kl. 19.00-21.00 og den tredje mandag i hver måned kl. 15.00-17.00. Ferier og fridage kan rykke lidt på åbningsdagene. Man kan imidlertid **altid** ringe og aftale et besøg på arkivet, hvis tidspunktet mandag ikke passer.

E-mail:

pramskov@post.tele.dk

Hjemmeside:

www.lokalarkiver.dk/paarup

Arkivets nye lokaler på Havrevænget sættes i stand. 2002.

Indholdsfortegnelse

Forord	4
Et langt tilløb, før Paarup Lokalhistoriske Arkiv var en realitet.....	5
Paarupforeningen	7
Avisudklip	9
En billedaflevering	10
Folketællinger	19
Et uventet fund	21
En mand af ære.....	23
Kirkebøger.....	24
Slægtsforskning på arkivet	26
En forespørgsel	29
Udstillinger.....	30
Amerikanergæster på arkivet	32
Læseforeningen.....	36
Samarbejde med andre arkiver	37
Tænk, hvis det var her !!.....	38
Fotos vi har modtaget inden for det sidste år.....	40
Brohusene på Rugårdsvej ved Brobakken. Ukendte årstal.	41
Følgevirksomheder af bombardementet på Husmandsskolen. April 1945.	42
Hvad har vi på arkivet?.....	43

Læseforeningen på Carlinekildegårdens trappe. 1937.

Forord

I november 1977 blev den første indkomstjournal skrevet på Paarup Lokalhistoriske Arkiv. Selv om arkivet officielt har eksisteret i 25 år, er det ikke meget skriftligt, vi selv har produceret. Vi har siden 1998 hvert år udgivet et lille orienteringsskrift, hvori man kan læse lidt om arkivets arbejde; men vores økonomi og især antallet af medarbejdere, vi har de sidste år kun været tre, har ikke givet os mulighed for at producere meget. Til gengæld har vi hjulpet andre med at beskrive sognet. Således udkom i 1999 *I Odenses skygge. Paarup Sogn og Kommune indtil 1970*, skrevet af Peter Ramskov Andersen, og i 2001 fulgte *Tarup-Paarup bogen* af Johs. Nørregaard Frandsen og Anders Wedel Berthelsen. Endvidere har vi været Paarupforeningen behjælpelig med at udarbejde først en lille folder om hver af sognets fem landsbyer, senere med at samle og udvide dem til *Paarup Sogn – historien om områdets udvikling*, der udkom i 2000.

Nu har vi imidlertid besluttet at benytte jubilæet til at skrive lidt mere udførligt om det arbejde, vi udfører, for at gøre opmærksom på, hvad man kan bruge os til. Der er også blevet plads til et mindre supplement til sognehistorien, da der er dukket nogle nye historier op om nogle af sognets beboere. Endvidere er der nogle billedsider, dels med ikke tidligere viste billeder, dels med ”før og nu-billeder”. Vi kender desværre ikke årstallet for alle ”før-billederne”, men alle ”nu-billederne” er fra 2002.

Artiklerne er skrevet af Raimond Nielsen (RN), Peter Ramskov Andersen (PR) og Karin Ramskov Andersen (KR). Hæftet er redigeret af Raimond Nielsen, Ernst Overby og Karin Ramskov Andersen.

Eddavej 6.

Her har arkivet haft adresse fra 1997 til 2002.

Et langt tilløb, før Paarup Lokalhistoriske Arkiv var en realitet

I det følgende vil jeg prøve at beskrive, hvordan mange forskellige løse ender førte frem til oprettelsen af Paarup Lokalhistoriske Arkiv i slutningen af året 1977.

Det hele startede et helt andet sted i Danmark, da jeg med en 7. klasse fra Paarup Skole var på min første lejrskoletur til Bornholm. På denne tur var vi så heldige at have en meget inspirerende og vidende guide. Overalt på den dejlige ø var han i stand til på en overskuelig måde at fortælle om, hvad vi så, og han kunne også berette om tiden, der lå forud. Vi fik desuden fortalt en masse sagn om ”de underjordiske”, som til enhver tid er klar til at hjælpe bornholmerne. Især de mange sagn gjorde så stort et indtryk, at jeg efter hjemkomsten besluttede mig for at undersøge, om der også fandtes lignende sagn fra vort område; men jeg måtte hurtigt konstatere, at der kun var ganske lidt nedskrevet. I stedet sendte jeg elever ud for at spørge ældre medborgere i området, om de kendte nogle ”gode historier” fra gammel tid - måske beretninger, der var gået fra slægtled til slægtled, men dette viste sig også at give et ret magert resultat.

Jeg op søgte så siden Lokalhistorisk Bibliotek i Odense, hvor jeg havde erfaret, at man havde en oversigt over nedskrevne ting fra hver enkelt af de fynske kommuner. Her så jeg de sparsomme noter om vor daværende kommune - Paarup Kommune. Jeg besluttede at gennemgå hver enkelt af de titler, der var til rådighed. Det blev et meget blandet resultat, men alligevel foretog jeg en afskrift af både elevernes arbejde og af de ting, jeg fandt på biblioteket i Odense.

I den samme periode (det var i starten af 1960’erne) gik jeg på opdagelse i gemmerne på Paarup Gamle Skole og fandt mange gode ting i bunden af skabene. Blandt andet lå her skoleprotokoller tilbage fra omkring 1890’erne, og jeg fik så tilladelse til at lægge dem alle på et sted, hvor de ikke ville blive glemt. Samtidig havde jeg med glæde overtaget sognets bibliotek, hvor der lå mange sager, som ved et tilfælde ikke var blevet kasseret, så også her var der en form for gevinst. Der blev på denne måde efterhånden samlet en ganske pæn bunke ”minder” fra fortiden, men der var tilsyneladende ikke andre end jeg selv, der havde noget specielt til overs for dem, så da den nye skole blev taget i brug i 1963, flyttede jeg det hele med til det lokale, som skulle være fælles bibliotek for både skolen og for hele sognet. Her blev tingene blot anbragt på et par hylder, og jeg kunne i hvert selv drage nytte af nogle af ”minderne” i min undervisning.

Pludselig kom der meget mere skred i tingene, for sognerådet bad mig om at komme og vise en film for sig. Det var en stor overraskelse her at opdage, at man siden 1955 havde haft Orion Film til at optage levende billeder rundt i Paarup Kommune. Jeg blev meget grebet af filmen, som snart blev til flere, og ved velvillighed fra sognerådets side fik jeg drejet sagen, så filmene til daglig skulle opbevares i biblioteket. De følgende år gav mange oplevelser med filmene. Hvert år var der bud efter at få dem forevist, og jeg drog gladeligt ud med apparat og spoler, for ved hver enkelt forestilling kom der nye oplysninger fra publikum, så det efterhånden var muligt at speake til filmene. Stadig var der dog fra ældre beboere protester, hvis der blev sagt noget forkert, men det betød jo yderligere oplysninger, hvilket siden er blevet til stor gavn for den endelige tekst. Interessen for filmene steg især frem mod kommunesammenlægningen i 1970, og vi holdt flere offentlige fremvisninger i Paarup Forsamlingshus. Det skete ind imellem, at tilstrømningen var så stor, at dørene måtte lukkes før det annoncerede starttidspunkt. I de tilfælde lovede vi straks en ny dato.

Efter at Paarup Sogns Folkebibliotek i 1964 blev omdøbt til Paarup Kommunebibliotek, blev det også muligt at lave udstillinger af forskellig art, og det havde bl.a. til resultat, at jeg i 1966 begyndte at lave en avisudklipssamling. På det tidspunkt var der fast tre odenseanske dagblade, så der var nok at klippe i, og da Paarup var inde i en rivende udvikling, blev der skrevet meget om kommunen. Disse udklip dannede hvert år rammen om en større udstilling i biblioteket, og

hver gang betød det, at en mængde Paarupborgere mødte frem med en naturlig nysgerrighed. Det blev samtidig til megen snak om ”gamle dage”, så på den måde blev der samlet yderligere oplysninger om mange ukendte emner. Antallet af avisartikler blev kraftigt forøget i tiden frem mod 1970, da der i vort område var temmelig stor modstand mod planerne om kommunesammenlægningen. Desværre medførte denne sammenlægning så stor en skuffelse lokalt, at vi indstillede klipperiet i april 1970. (Det blev først for alvor genoptaget efter 1980, så der er et hul på ca. 10 år i vor nuværende samling).

Stadig var der dog ikke snakket om oprettelsen af et egentligt arkiv. Der skulle først inspiration til fra flere sider. Således var det en fornøjelse at få lov til at komme på nært hold af de rigelige arkiver på Fyens Stifts Husmandsskole, som nu var omdøbt til Nordisk Landboskole. Her var elevskrifter helt fra skolens start og et stort antal fotos fra skolens hverdag og fest. Det bedste var dog de bøger, som var skrevet i anledning af både skolens 25-års og 50-års jubilæer. Her på stedet stiftede jeg også bekendtskab med en gammel - hidtil ukendt - husmandsfilm, hvor en del af de medvirkende var beboere fra Paarup.

Efter sammenlægningen begyndte vi i de tidligere omegnskommuner at høre om, at der var noget, der hed lokalarkiver, og efter at have deltaget i nogle formøder styret fra Odense Centralbibliotek følte lærer Lars Groth og undertegnede, at det var det spor, vi skulle følge, dersom vi ville sikre os, at de allerede indsamlede ting blev bevaret. Det betød, at vi i efteråret 1977 besluttede os for at springe ud i det. Vi fandt dog hurtigt ud af, at der skulle mere til. Vi skulle have både vedtægter og støtteforening. Der var heldigvis standardvedtægter, som vi blot kunne tage i brug, men støtteforening??? Det gik forholdsvis let for os, da vi begge var kendte med den lokale borgerforening, Paarupforeningen, og det viste sig, at den gerne ville stå som lokalarkivets støtteforening, så nu kunne vi endelig officielt blive godkendt som et lokalarkiv med faste åbningstider, hvilket betød, at vi også pludselig skulle i gang med at få registreret, hvad vi hidtil havde fået samlet. Samtidig kunne vi for alvor komme i gang med at samle ”minder” fra den nu tidligere Paarup Kommune, idet vi fra starten arbejdede ud fra mottoet:

**”Hjælp os at bevare fortiden
og nutiden
for fremtiden”**

Et kraftigt hjertesuk! Tænk, hvis vi ikke havde brugt 15 års tilløb, så kunne vi måske også have reddet en mængde materiale fra de mange gårde, som blev nedrevet for at skaffe plads til boligbyggeriet.

(RN)

Paarup Gamle Skole, hvor arkivet har haft lokaler på første sal. 2002.

Paarupforeningen

Paarup Kommunes befolkning voksede kraftigt under og efter 1. Verdenskrig, og en stor del af de nye beboere slog sig ned i Tarup. Tilflytterne ville gerne have elektricitet i deres huse, og nogle af dem slog sig derfor sammen i foreningen "Lyset", som hverken havde mange medlemmer, bestyrelse eller forhandlingsprotokol. Da "Lysets" formål omkring 1920 var opfyldt, blev den til en selvskabelig forening, begyndelsen til Tarupforeningen.

Tarupforeningen stiftedes den 4. februar 1925 på et møde på Fyns Forsamlingshus i Odense. På foreningens ønskeseddel stod gadebelysning, fortove, kloakker og en skole, og den nye forening skulle lægge pres på sognerådet. På det første bestyrelsesmøde diskuterede man det kommende sognerådvalg, men da dette skulle finde sted allerede den 5. marts, enedes man om ikke at foretage sig noget. To af foreningens medlemmer blev valgt, proprietær Christensen fra Tarupgård på den konservative liste. Han var næppe tilfreds med sine partifællers indsats for Tarups interesser, for ved valget i 1929 blev han sammen med tømmermester Katborg valgt på en upolitisk Tarupliste.

Foreningens første "sag" blev at prøve at få nedsat bilernes fart i Tarupkvarteret til 20-30 km i timen. Nogenlunde samtidig blev sognerådet bedt om et tilskud til en gangsti langs Rugårds Landevej fra Husmandsskolens Allé til grænsen mellem Paarup og Odense Kommuner. Det blev nægtet, men i 1928 lykkedes det at få husnumre i Tarup, idet foreningen skulle købe skiltene på husejernes regning. Først da det i begyndelsen af 1930'erne blev nødvendigt for kommunen at forbedre skolevæsenet, fik Tarupforeningen fat i et større arbejdsområde.

PAARUP FORENINGEN -aktive borgere i lokalområdet

Fra Tarupforeningen til Paarupforeningen

Efter befrielsen i 1945 arbejdede foreningen bl.a. på at sikre en tilfredsstillende forsyning af gas og elektricitet til Tarupområdet. Gas og el kom fra Odense, og foreningen følte sig sat uden for indflydelse, selvom sognerådsformand J. Jeppesen Jensen var medlem af bestyrelsen i 1948-1949. På generalforsamlingen i 1950 blev det med beklagelse nævnt, at "det saglige arbejde havde meget lidt at fremvise".

Tarupforeningens medlemmer følte, at deres del af kommunen blev forfordelt, især efter kommunevalget i 1950, der havde haft et efter bestyrelsens mening uheldigt udfald. Flertallet i

sognerådet boede i den vestlige del af kommunen, og foreningen overvejede derfor flere gange i 1950'erne at blande sig i kommunalpolitik.

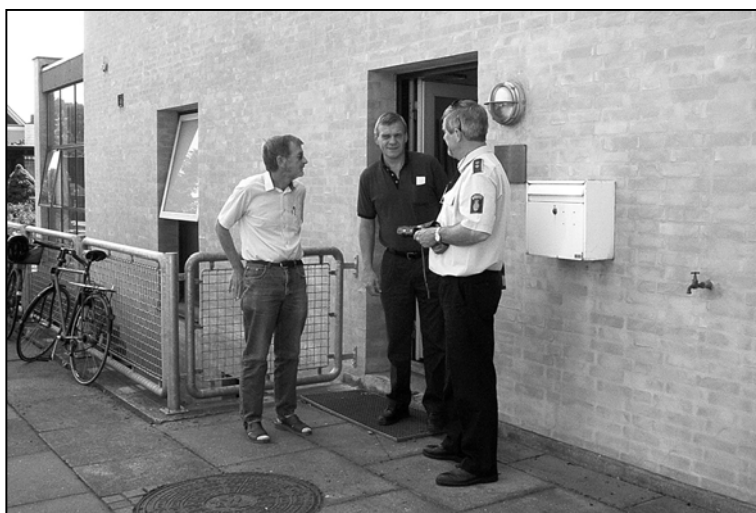
I Tarup manglede der fortovsfliser langs Rugårdsvej, gadebelysningen var dårlig, og da kommunens skoler ikke havde eksamensafdeling, ønskede man kommunalt tilskud til skolegang i mellemskolen i Odense. I 1955 bad bestyrelsen sognerådet arbejde for en bedre postomdeling i Tarup og en bedre placering af en telefonboks, der blev generet af støj fra bybussen. Man ønskede også stadig en bedre gadebelysning, og endelig ville bestyrelsen gerne vide, hvor en påtænkt ny sportsplads skulle ligge.

Til den næste generalforsamling var sognerådsformand Johannes Rasmussen inviteret. Han henviste til, at opfyldelse af ønskerne ville blive dyr for kommunen. Utilfredsheden med sognerådet blev mindre i 1960'erne, da de mange nye skatteydere i kommunen gjorde det lettere at tilfredsstille både Tarup og resten af kommunen. I 1966 havde generalforsamlingen diskuteret et nyt foreningsnavn, idet man indså, at tiden var løbet fra kun at ville tage sig af Tarups interesser. Navneskiftet til Paarupforeningen i 1968 understregede derfor, at foreningen optog medlemmer fra hele kommunen.

En voksende tilfredshed med sognerådet var næppe uden sammenhæng med, at foreningen fra 1967 og til 1. april 1970 havde en række stille år. Medlemstallet var i begyndelsen af 1967 på 200, men under indtryk af den kommende kommunesammenlægning og efter en energisk husagitation steg tilslutningen omkring nytår 1970 eksplosivt til 1.000 medlemmer. Man mente optimistisk, at der ville blive brug for en stærk forening i storkommunen, og bestyrelsen prøvede at finde ud af, hvad medlemmerne ville have, at Paarupforeningen skulle arbejde med som supplement til de traditionelle andespil og udflugter, som var en vigtig del af de selskabelige aktiviteter.

I årene efter 1970 har foreningen arbejdet på at varetage lokalsamfundets interesser, og gennem en lang række arrangementer har den øget beboernes kendskab til nærområdet. Sidst, men ikke mindst, er Paarupforeningen støtteforening for Paarup Lokalhistoriske Arkiv. I den egenskab har foreningen gjort et stort arbejde for at skaffe nyt lokale til arkivet, og resultatet kan nu ses på Havrevænget.

(PR)

*Udenfor arkivets nye lokaler på Havrevænget.
Arkivmedarbejder Ernst Overby sammen med Jørgen Storm
og Bent Vesterled fra Paarupforeningens bestyrelse.*

Avisudklip

Som beskrevet i kapitlet om arkivets oprettelse har vi samlet avisudklip om sognet. Med tiden vil disse udklip blive fotokopieret og kopierne anbragt i ringbind. En del af udklippene er allerede fotokopieret i 2 eksemplarer, der er anbragt i ringbind, dels kronologisk, dels emnevis.

Endvidere er der lavet en oversigt til brug på computer, så det er let at søge på enkelte begivenheder/personer eller på årstal. Nedenfor vises nogle eksempler på computerudskriften. Det er muligt i de fleste tilfælde at se, hvor udklippet stammer fra. Avisoverskriften er skrevet, samt i kort form hvad teksten handler om. Endvidere er der efter et "B:" anført, hvad man kan se på et evt. billede. FS = Fyens Stiftstidende.

FS 5-1-1944. Betydeligt større skatteudskrivning i Paarup. Der skal udskrives 225.000 kroner i skat, hvilket er 19.000 kroner mere end sidste år - Sognerådsmøde. Overslag for 1944-45. Skader i baderummene på Paarup Skole. Luftmel-detjeneste. Oprensning af vandløb. Diverse tilskud. Rotteplage.

Idrætsbladet 28-11-1952. Utroligt - en by uden fodboldklub - Kaj G. Larsen, formand for Tarup Gymnastikforening, Thorkild Madsen, Aage Astrup, Niels Krogh, P. Vejle, Viggo Madsen, H. Svenning, Ellen Rosenlund, Osvald Topp, Ellen Topp (Søster), Svend Koksang, A. Sørensen, Anton Jacobsen, Aksel Madsen (Lillebror), overlærer K.A. Larsen, O. Wilkens, Oscar Jensen, Hal Petersen. B: Opmark i Tarup Skoles gård ved stævne i 1942. Tarup Gymnastikfor-enings bedste hold i midten af 30'erne. Tarup Håndboldklubs hold i Danmarksturneringen. Et tidligere Tarup-hold. Tarups bedste håndboldhold.

FS 11-10-1962. Nu bliver paraplyen i Tarup reguleret. Moderne gadebelysning på Tarupvej, som senere skal istand-sættes - Sognerådsmøde. Kommuneingeniør Gunnar Larsen. Brug af skolens lokaler.

Dagbladet Fyn 5-12-1962. Betydningsfuld dag for Paarup Kommune. Rejsegilde på det store skolebyggeri i Paarup, der skal kunne modtage 800 elever - B: Lunding Rasmussen, Sigurd Hansen, E. Augustesen, Trøst-Petersen, Julius Christensen. Klassefløjene.

FS 22-6-1989. Et smukt par - TPI's sommerfest. Alex Eriksen. Arne Laursen. Preben Lauridsen. B: Alex Eriksen, Arne Laursen.

FS 26-6-1989. Her ryger de af i svinget. Politi afviser klage over lumsk sving - Kronsbergsvinget. Svend Eiler Krons-bjerg.

FS 3-2-1991. Her kaldte Villestofte til samling. Forening graver i historien - Bent Vesterled. B: Bent Vesterled. Harald Thisgaard.

FS 1-4-1995. Lennart stopper. Venstres gamle Odense-høvding genopstiller ikke til næste valg. Og denne gang lover han, at det passer - Lennart Larson. B: Lennart Larson.

FS 19-10-1998. TPI holder kortene tæt til kroppen. Bestyrelsen i TPI har besluttet sig for, om man vil være med i Team Odense eller ej. Men man ønsker ikke at oplyse, om man har ændret holdning til fælles ungdomshold - Kim Elmelund.

FS 29-10-1999. Sidste tur på Mælkevejen. Lukning: Efter 37 år i branchen stopper en af øens sidste mælkemænd - Poul Jeppesen. B: Poul Jeppesen.

(KR)

En billedaflevering

I begyndelsen af maj 2001 blev jeg ringet op af Paarupforeningens formand, Bent Vesterled, der spurgte, om arkivet kunne hjælpe bagermester Jørgen Larsen på Kornvej 2 med nogle billeder i anledning af butikkens 50-års jubilæum. Desværre havde vi ingen billeder derfra. Det nærmeste, jeg kunne hjælpe med, var et glimt af butikken på filmen om Mulvadbyggeriet i begyndelsen af 60-erne. Bent sagde så, at han ville kontakte Sonja Olsen, der sammen med sin mand byggede bageriet i 1951, og som han kendte udmærket. Det kunne være, at hun havde nogle fotos, som kunne være til nytte både for arkivet og for bagermester Jørgen Larsen.

Billederne hentes

Torsdag den 10. maj 2001 først på eftermiddagen blev jeg igen ringet op af Bent, der begejstret fortalte mig, at han havde besøgt Sonja Olsen og lånt en del fotos fra Kornvej 2. Jeg kunne hente dem hjemme hos ham på Rydsåvej senere på eftermiddagen. 1 time efter cyklede jeg fra Korup til Tarupcenteret for at købe en sort/hvid film, så vi i løbet af weekenden kunne få affotograferet billederne. Sonja Olsen ville nemlig meget gerne hurtigt have sine billeder retur. Der var 9 sort/hvide fotos og 20 dias, og Bent havde meget omhyggeligt skrevet op, hvem der var på billederne, og hvornår de var fra. Han havde også vist dem til bageren, der gerne ville have en kopi af en del af dem, og Bent havde lovet, at det skulle jeg nok sørge for. Jeg kørte hjem og kiggede nærmere på billederne.

Indkomstjournal skrives

Når vi modtager arkivalier – og det er billeder også - skal der skrives en indkomstjournal. På billedet kan ses øverste halvdel af indkomstjournalen.

Billederne klargøres

Når dias har ligget bare kort tid, bliver glassene lidt matte. Disse dias havde ligget næsten 40 år, så de trængte til at blive pudset lidt af, for at kopierne kunne blive ordentlige. Jeg begyndte derfor med at pudse glassene. Endvidere skulle nogle af rammerne skiftes på grund af revner. Jeg havde modtaget billederne torsdag eftermiddag, men da det var Store Bededag fredag, fik jeg først indleveret diasene til kopiering i TC om lørdagen.

Emne/stikord			Journal nr.	
Bageren på Kornvej 2			2001/10	
Indkommet fra (navn, adresse, tlf.)		Dato	Sket	
Sonja Olsen		10/5-01	Afhentet billederne hos BV	
via Bent Vesterled		11/5-01	I-journal skrevet	
Rydsåvej 24		12/5-01	affotograferet opt. 96	
Paarup				
Gave	Depositum	Lin		
		x		
Modtaget, dato		AI		
10. maj 2001		KR		
Kvittering/resur, dato		AI		
Bemærkninger				
I anledning af bagerforretningens 50-års jubilæum henvendte bageren sig til BV for at forhøre sig om evt. billedmateriale fra Kornvej 2. BV forespurgte på arkivet, men da vi ikke kunne hjælpe, henvendte BV sig til den første ejers enke, Sonja Olsen, der havde en del billeder, vi måtte låne til affotografering.				
Klausul				
Aflæveringens indhold			Mængde	Registrering/enbringelse
fotos			9	
dias			20	

Papirfotoene scannes

Som en ekstra sikring scannede jeg de 9 sort/hvide fotos. En printning af dem kan sagtens bruges til udstillingsbrug, og endvidere er det ganske enkelt at lave forskellige størrelser af billederne. Jeg besluttede at vente med affotograferingen til weekenden efter, for så kunne vi affotografere papirkopierne af diasene samtidig. Man skal jo også tænke lidt på tiden. Der går temmelig megen tid med at stille affotograferingsudstyret op og gøre kameraet klar. Da jeg var i TC om lørdagen, købte jeg fotopapir til printeren for at se, hvordan et printet billede ville se ud derpå. Resultatet var tilfredsstillende og yderst anvendeligt til udstillingsbrug.

Papirkopierne hentes

Papirkopierne blev hentet, og de var rigtig gode. Der var bare én ting i vejen. Kun de 12 dias var lavet til papirbilleder. Jeg lod derfor de 8 blive tilbage ved Merlin, for at de kunne blive kopieret. Da jeg kom hjem, så jeg selvfølgelig på billederne, og jeg lagde arkivets billeder til side. Da opdagede jeg en seddel blandt billederne. Den var fra fotolaboratoriet og på tysk. Der stod, at ikke alle diasene var kopierede, da nogle af rammerne ikke var egnede. Diasene skulle først have nye rammer, før en kopiering kunne foretages. Jeg ringede derfor straks til Merlin for at stoppe billederne, men telefonen blev ikke taget. Jeg prøvede gentagne gange i løbet af eftermiddagen, samme resultat.

Tirsdag hentede jeg billederne ved Merlin, eller rettere jeg forsøgte, for det viste sig, at billederne ikke var kommet retur. Jeg nævnte ikke noget om indlægssedlen. Tirsdag ugen efter gik jeg til Merlin igen. Samme resultat, eller rettere intet resultat. Fredag forsøgte jeg endnu en gang. Denne gang med held. Billederne var lavet, og de var også gode. Nogle af billederne viser forretningen udefra, andre viser det indre af forretningen. Der er også et par meget tidstypiske billeder fra bagerens private bolig.

Papirkopierne affotograferes

Vi affotograferede nu, med forsinkelse i forhold til vores oprindelige plan, samtlige fotos, både de sort/hvide og farvefotografierne. Efterhånden som billederne blev affotograferet, udfyldtes en fotooptagelsesblanket. Blanketten har jeg på computeren, og når den er udfyldt, er det nemt at søge på emne, sted, person m.v. Blanketten bliver også printet, og alle blanketter samles i en brevordner. Filmen blev efter pinse afleveret til fremkaldelse, og efter en uges forløb fik vi negativerne.

Optagedato: 5/6-01 optaget af: KR/PR

filmmr.	tekst	billednr.
1	Tarup Bageri ved åbningen 1. august 1951	B 2111
2	Tarup Bageri. 1. august 1951. Blomster i vinduet	B 2113
3	Tarup Bageri. Efterår 1951	B 2112
4	Sonja Olsen og datteren Conny i forretningen. 1956	B 2122
5	Sonja Olsen og Conny strikker. 1959	B 2123
6	Børn på gaden. Kornvej. Lone Granly, Conny Olsen, Jutta Nielsen,	B 2124

Del af fotooptagelsesblanket.

Tiden var efterhånden fremskreden, sommerferien nærmede sig. Der ville gå endnu mindst en uge, hvis der skulle laves papirkopier ud fra negativerne. Jeg foreslog derfor Bent, at jeg printede de sort/hvide fotos på fotopapir. Kvaliteten var god, og det var billigere end at få lavet forstørrelser ved en fotohandler. Jeg printede billederne og afleverede alt materialet til Bent kort før, jeg drog på ferie.

Billedregistrering

Arbejdet med billederne var imidlertid ikke slut. Det er ikke nok at skrive fotooptagelsesblanketter. Billederne skal registreres grundigere. Der skal udfyldes et registreringskort for hvert billede med så mange oplysninger som muligt. Endvidere skal personer registreres i personkartoteket, steder i det topografiske kartotek og emner i sagkartoteket. I dette tilfælde skulle der skrives kort på Willy Olsen (bageren), Sonja Olsen (bagerens kone og afleverer), Kornvej 2 (topografisk) og bageri (emne).

Billedregistrering er nok noget af det mest tidskrævende arbejde, vi har på arkivet. Det er vigtigt, at registreringen er meget grundig, for vi skal gerne kunne finde frem til billederne igen, og helst uden at bruge for megen tid. Det er ikke meningen, at billederne bare skal ligge på arkivet. Det er væsentligt, at de kan bruges til illustration af sognets historie, bl.a. i forbindelse med udstillinger.

Nu var arkivets rolle udspillet. Bageren kunne bruge de udleverede billeder i forbindelse med jubilæet. Det er imidlertid ikke det væsentligste for arkivet. For os er det vigtigt, at vi nu ved hjælp af billederne kan vise et eksempel på en forretning i sognet.

(KR)

Pladsen foran Tarupvej 2 kaldes Paraplyen. Her har bl.a. været kolonial- og isenkramforretning. Nu er her cykelforretning.

På hjørnet af Rugårdsvej og Tarupvej var der en gang en smedje. Ejendommen, der eksisterer endnu, skimtes bag bilerne.

Nedenunder ses arbejdere foran smedjen.

Ved Kirken 3.

I ejendommen har der både været smedje og købmandsforretning. Nu er der et rengøringselskab.

Birkegård. Lærkevangen 17. Der er i efteråret 2002 bygget boliger på grunden. På billedet til højre ses stuehuset under ombygning.

Rugårdsvej 259. Det vides ikke, hvornår luftfotoet er taget. Hvor gården lå, er der nu kommunal oplagsplads.

Rugårdsvej 176

Slagter Eigaard.

Tarup Kro.

Kroen blev revet ned, og i stedet kom en bank. 2002.

Rugårdsvej 211. Her har i mange år været købmandsforretning. Snestrupkøbmanden i 30'erne og Aktiv Super i 2002.

Rugårdsvej 167. Købmand Vindeløv i 50'erne og Unibank i 2002.

Paarupvej. Gården Vrangsbæk set fra luften i 50'erne. Nu er her tømrerforretning.

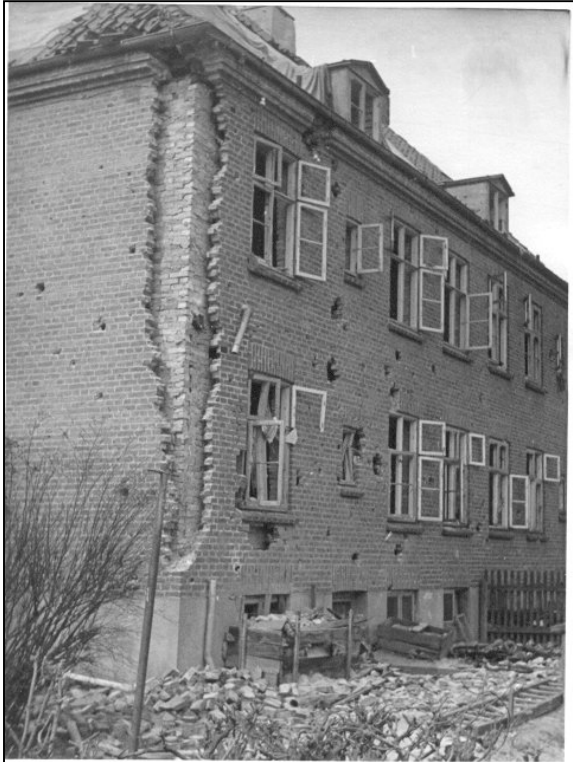
På Spangsvej uden for nummer 23. I 1947 og i 2002.

*Rugårdsvej 196.
Ole Slagter og Little Italy.*

Snestruplund på hjørnet af Rugårdsvej og Paarupvej. Der har tidligere været gartneri. Nu er der frisør.

Rugårdsvej 155 set fra Østrupvej efter bombardementet i april 1945 og igen i 2002.

Lykkegård midt i 50'erne. Lykkegård brændte i 1964, og det hus, der nu ligger på grunden, ses fra Ved Kæret.

Hjørnet af Husmandsskolens Allé og Rugårdsvej. Udsnit af postkort, årstal ukendt, og i 2002. Huset med købmandsforretningen blev ødelagt ved bombardementet på Husmandsskolen i april 1945.

Folketællinger

Den første folketælling i Danmark fandt sted i 1769, den sidste i 1970. I den første folketælling blev antallet af indbyggere indført i et skema, der blot oplyste alder, køn og erhverv. Altså ikke navne. Den anden folketælling fandt sted i 1787, og i den og i alle følgende blev hver enkelt indbygger opført med navn.

På Paarup Lokalhistoriske Arkiv har vi samtlige folketællinger fra Paarup Sogn til og med 1911. Når vi ikke har yngre folketællinger end den fra 1911, skyldes det, at tællingen fra 1916 først lige er frigivet og filmet. Man må nemlig efter arkivloven ikke se folketællinger, der er yngre end 80 år. Folketællingerne efter 1970 foregår helt automatisk på EDB. Alle til- og af-gange registreres i et centralt register, CPR-registreret.

Folketællingerne har vi som papirkopier, og desuden er alle tællinger indtastet i KIP, der er et specielt program til indtastning af folketællinger og kirkebøger. Ud fra disse indtastninger har vi udarbejdet forskellige registre, der letter arbejdet med at finde frem til ønskede personer. Nærmere oplysninger kan fås på arkivet.

Fra vores komplette oversigt over folketællingerne fra Paarup Sogn har jeg nedenfor indsat den første indførsel fra nogle folketællinger. Det kan give en idé om, hvilke oplysninger der findes på hver enkelt person, og det er nyttige oplysninger for slægtsforskere, der fra folketælling til folketælling kan følge familien. Ikke kun antallet af familiemedlemmer, men også antallet af tjenestefolk og andre beboere på ejendommen. Fra 1901 er anført alle personers fødselsdato og ejendommens matrikelnummer. Fødselsdatoen kan hjælpe med til at finde den pågældendes fødselsindførsel i kirkebogen, og matrikelnummeret viser, hvor ejendommen er beliggende.

I artiklen *Amerikanergæster på arkivet* er beskrevet et enkelt eksempel på, hvor nyttige folketællingerne har været for os, når vi har skullet finde frem til en familie.

1787

Jacob Østrup

Alder: 34 Civilstand: gift 1
Relation: hosbonde
Erhverv: selvejer og gaardbeboer
Løbenr. i kildeindtastningen: 1,0
Husstands-/familienummer.: 1
Matrikel/adr.:
Sted: Tarup bye

1834

Nicolai Brummer

Alder: 60 Civilstand: Gift
Erhverv: sognepræst
Løbenr. i kildeindtastningen: 1,0
Husstands-/familienummer.: 1
Matrikel/adr.: Præstegaarden
Sted: Tarup bye

1855

Nicolai Brummer

Alder: 80 Civilstand: Gift
Fødested: Kjøbenhavn
Relation: huusfader
Trossamfund: lutheran
Erhverv: konsistorialraad, sognepræst

Løbenr. i kildeindtastningen: 1,0
Husstands-/familienummer.: 1
Matrikel/adr.: præstegaarden 1 gaard
Sted: Tarup by

1860

Ole Hansen Nissen

Alder: 48 Civilstand: gift
Fødested: Bjert sogn Haderslev amt
Relation: huusfader
Trossamfund: lutheran
Erhverv: skolelærer og kirkes.
Løbenr. i kildeindtastningen: 1,0
Husstands-/familienummer.: 1
Matrikel/adr.: 1 skole
Sted: Snestrup by

1890

Jens Christoffer Pedersen

Alder: 49 Køn: M Civilstand: gift
Fødested: Fjelsted sogn, Odense amt
Relation: husfader
Trossamfund: folkekirken
Erhverv: landbrug
Løbenr. i kildeindtastningen: 1,0
Husstands-/familienummer.: 1

Matrikel/adr.: en gaard
Sted: Villestofte by

1901

Hans Petersen

Født: 31-Aug-1868 Køn: M Civilstand: gift
Fødested: Vestervig sogn, Jylland
Relation: husfader
Hvornår gift: 1882 Ægtefællen død:
Trossamfund: folkekirken
Erhverv: ledvogter
Arb.plads:
Løbenr. i kildeindtastningen: 1,0
Matr.nr.: -
Adr.: Banevogterhuset
Sted: Tarup
Flyttet til kommunen: 1881

Relation: husf.
Trossamfund: folkekirken
Erhverv: fodermester, indsidder
Arb.plads:
Løbenr. i kildeindtastningen: 1,0
Husstands-/familienummer.: 1
Matr.nr.: 10b
Adr.: Damgaard
Sted: Villestofte
Flyttet til kommunen: 1909

1911

Hans Pedersen

Født: 26-Apr-1868 Køn: M Civilstand: gift
Fødested: Heden sogn, Svendborg amt

(KR)

Tarupgård

Et uventet fund

Et af problemerne ved at sende en bog til trykning er, at man kan være helt sikker på, at der dukker emner op, som burde have været omtalt. Sådan gik det også, da manuskriptet til bogen om Paarup Sogn var færdigt i 1999. Under en gennemgang af *Fyns Social-Demokrat* i et ærinde, der intet havde med sognet at gøre, fangede blikket pludselig en dramatisk overskrift, der fortalte om en hidtil ukendt retssag fra Frederik III's tid.

Da Kongen dømte Oluf Ibsen i Paarup til Døden.

**Den tragiske Beretning om Manden paa Ellegaard, der i 1648
forevode Mordforsøg paa Herredsfogden, der kom for at ind-
drive Bondens Gæld til en Odense-Borger.**

Fyns Social-Demokrat 4. januar 1937.

Oluf Ibsen var fæstebonde på Ellegård i Stegsted. Gården, der var en af Paarup Sogns største, hørte midt i 1600-tallet under Dalum Kloster. Oluf Ibsen, også kaldet Oluf Ellegård eller Oluf Bagger, nævnes nogle få gange i sognets ældste kirkebog, bl.a. ved datteren Birthes dåb i 1647. Oluf Ellegård fik økonomiske problemer, da et voldsomt haglvejr ramte egnen i august 1643, og skaderne var så alvorlige, at han fik nedsat sin årlige afgift af gården med ca. 30%.

Nedsættelsen fjernede ikke Oluf Ellegårds økonomiske problemer, idet han kom i gæld til en borger i Odense. Da Oluf Ellegård ikke kunne eller ville betale, henvendte kreditoren sig til myndighederne, og herredsfoged Anders Hansen fra Korsebjerg i Ubberud Sogn skulle inddrive gælden. Herredsfogeden og hans fuldmægtig tog til Ellegård, hvor de beslaglagde en del varer, men da de ville trække sig tilbage med byttet, kom Oluf Ellegård løbende med et gevær og skød fuldmægtigen i låret. Herredsfogeden søgte at slippe væk, men han blev indhentet og fik et skud hagl, så han faldt om. Oluf Ellegård prøvede at gøre det af med sit offer ved at slå ham i hovedet med geværet, men på en eller anden måde slap Anders Hansen væk i live.

Oluf Ellegård blev tiltalt ved Odense Herredsting, som dømte ham til døden. Dommen blev appelleret til Landstinget, der imidlertid stadfæstede dommen. Det var galt nok, at der var tale om drabsforsøg, men dommeren betragtede det som en skærpende omstændighed, at den overfaldne var kongelig embedsmand.

Oluf Ellegårds sidste chance for at redde livet var at gå videre til Kongens Retterting, datidens højesteret. Oluf Ibsen talte sin sag for Rettertingen den 5. juni 1649, men han havde ingen nye argumenter og kunne kun håbe på mildhed. Han håbede forgæves, idet dommen blev stadfæstet, og han blev henrettet, formentlig kort tid efter. Alt dette var slemt nok for hans kone, Kirsten, og tragedien blev endnu værre af, at hendes mand ikke var blevet begravet på kristelig vis, men i "heden jord". Hun søgte derfor om lov til at lade sin mand få en kristen begravelse, hvilket kongen gav lov til den 4. april 1650. Dermed var Kirstens problemer ikke endt. Hendes mand var sandsynligvis blevet henrettet og begravet i eller omkring Odense; i hvert fald søgte ridefogeden på Skt. Hans

Kloster, Hans Christensen, og herredsfoged Anders Hansen at hindre, at den afdøde voldsmand fik en hæderlig begravelse. Kongen måtte derfor præcisere, at Oluf Ibsen ikke var dømt for en vanærende forbrydelse, og ridefogeden og herredsfogeden skulle derfor på egen bekostning flytte liget til kristen jord.

Ellegård blev overtaget af Bent Olufsen, der måske var søn af Oluf Ibsen. Kirsten overlevede sin mand til 1660.

(PR)

En mand af ære

I slutningen af 1700-tallet og langt ind i det følgende århundrede blev domstolene plaget af sager, der drejede sig om ubetalt gæld, misligholdte kontrakter, vold og ikke mindst om fornærmelser og injurier. Mange af sagerne ville i dag blive betragtet som bagateller, der ikke burde føre til en retssag, men for 150-200 år siden brugte domstolene kostbar tid på at behandle sager, der angik folks ære, som synes at have været meget let at krænke.

En sådan injuriersag havde som den ene part møller Erik Hansen fra Galgemøllen i Villestoft. Han blev i 1840 trukket i retten af skarpretter Stengel fra Odense, der mente, at mølleren havde fornærmet ham. Det er muligt, at Stengel var mere sårbar end gennemsnittet, og at han følte, at hans almindelige anseelse led under hans uhyggelige erhverv som bøddel.

Stengel havde ved et par lejligheder følt sig såret af Erik Hansens udtalelser, idet denne ved en sammenkomst hos oldermænd Peder Jensen i Villestoft skulle have sagt, at bødlens hus ”var et kæltringshus og en røverkule eller et røverhus”. Det kunne Stengel som en ærekær mand naturligvis ikke finde sig i, og han indbragte derfor sagen for politiretten. Erik Hansen indrømmede at have udtalt sig kritisk om Stengels hus, men ikke at have brugt de påståede injurier.

For at bevise sine påstande forlangte Stengel, at gårdmand Peder Christian Nielsen og husmand Jørgen Jørgensen Kudsk, begge fra Villestoft, blev indkaldt som vidner i retten. For Peder Chr. Nielsen havde sagen et ekstra pikanteri, idet han i sin ungdom havde været medlem af en falskmøntnerbande. Banden blev afsløret, og ved den følgende retssag faldt der en række hårde domme. P.Chr. Nielsen havde været nær ved at komme i ubehagelig nærkontakt med Odenses bøddel, men han slap dog med en dom på vand og brød.

Under forhørene kom det frem, at Erik Hansen mere end én gang havde udtalt sig i kraftige vendinger om Stengels bopæl. Første gang var hos værtshusholder Hans Larsen i Odense, hvor det var let at blive fuld, og anden gang var hos oldermænd i Villestoft, hvor der også var blevet drukket. Vidnernes hukommelse var derfor noget usikker, men det fremgik, at mølleren mente at have penge til gode hos bødlen. P.Chr. Nielsens vidnesbyrd viste, at han prøvede at undgå at fornærme både mølleren og bødlen, som han kaldte sine gode venner, hvilket ikke formildede Erik Hansen, der følte sig faldet i ryggen.

Erik Hansen nægtede først alt, men indrømmede, at han ikke kunne huske, hvad han havde sagt. Han følte sig også forrådt af vidnerne, som havde bragt hans fortrolige udtalelser videre til Stengel, og det måtte være en formildende omstændighed, at de fornærmelige ord var faldet i forbindelse med drikkeri. Erik Hansen ville derfor frifindes.

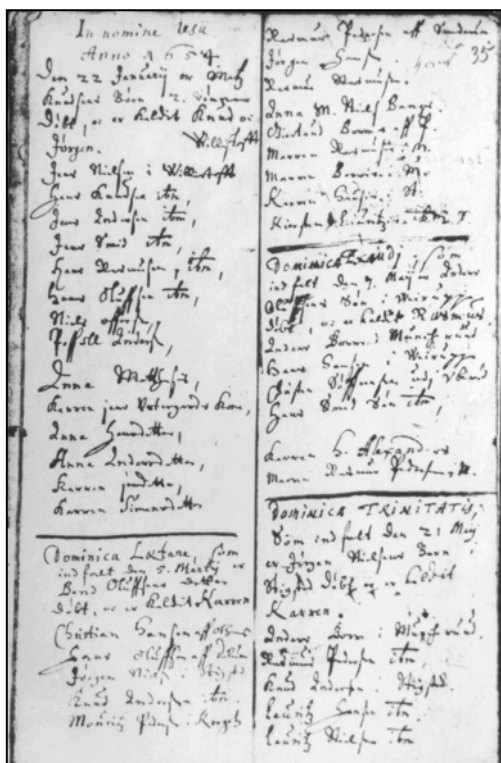
Alligevel var mølleren klar over, at hans sag stod dårligt. Vidneudsagnene viste, at han havde brugt stærke udtryk om Stengels hjem, og Erik Hansen erklærede derfor, at hvis han havde brugt fornærmelige udtryk, skulle de betragtes som usagte. Han lovede også at betale Stengels sagsomkostninger, og bødlen tilbagekaldte på sin side, hvad han måtte have sagt af grovheder. Efter at myndighederne, vidnerne og sagens parter havde brugt megen tid på sagen, endte det hele som så mange lignende småsager noget mat. Med sit tilbagetog slap mølleren ud af sagen på en lempelig måde, og bødlens ære var genoprettet.

(PR)

Kirkebøger

De ældste kirkebøger i Danmark er fra slutningen af 1500-tallet, men først i 1645-46 blev det et lovkrav, at der skulle føres kirkebøger.

Den ældste kirkebog i Paarup er fra 1646, og på lokalhistorisk arkiv har vi kopi af den og af alle de efterfølgende kirkebøger indtil 1891. De ældste som papirkopier, de yngste er på microfiche. I kirkebøgerne skulle der være oplysninger om dåb, konfirmation, bryllup og begravelse, men først i 1814 blev kirkebøgerne standardiserede, så oplysningerne blot skulle sættes ind i et fortrykt skema. Før den tid var kirkebøgerne mere individuelle, selv om der var krav om bestemte oplysninger, så var formen overladt til de enkelte præster.

Kirkebøgerne før 1814 kan være vanskelige at læse, netop fordi der ingen faste regler er, men de er på mange måder mere indholdsrige end de nyere kirkebøger. Præsterne skrev tit bemærkninger, der kunne være ganske underholdende, i hvert fald for os i dag.

Her til venstre ses nogle dåbsindførsler fra 1654. Nedenfor er en dåbsindførsel fra 1837. Selv om det er vanskeligt at læse teksten, kan det nok ses, at den sidstnævnte er indsat i et skema. Men oplysningerne er de samme: fødselsdato, dåbsdato, forældrenes og faddernes navne.

[illegible][illegible]

Som omtalt kunne det ske, at præsterne skrev bemærkninger i kirkebøgerne. Jeg har fundet nogle frem, der kan vise, at kirkebogslæsning både kan være underholdende og oplysende.

1674

Den 27. oktober hjemmedøbt Stefan Rasmussens barn i Vilestofte, kaldt Rasmus, hvilket er et meget sælsomt foster, vanskabt på ansigtet, og har 6 fingre på hver hånd og 6 tæer på den højre fod. Gud hjælpe dem nådelig med det, og tag det, efter din guddommelige vilje til himmerig. NB. Dette barn døde straks samme aften.

1660

Samme dag [26. august] et ungt barn, som Hans Pedersen i Stegsted uden min videnskab satte udi vor kirkejord, og jeg ved ikke, hvad det var, eller det var en pige eller dreng, men der jeg kom på kirkegården, begærede hans hustru, at jeg ville kaste jord derpå.

1680

Dom. Invocav. [29. februar] publice absolveret Anna Poulsdatter, som havde tjent Peder Madsen i Snestrup, for det 6. bud overtrædelse; hun udlagde endnu, som før, Jens Jensen Jyde, men der han stod frem og nægtede sig at være hendes barnefader, sagde hun, at en rytter havde og i fjor i fasten været hos hende, og da jeg spurgte, hvorfor hun lagde Jens Jensen ud ved dåben, blev hun tavs og stiltiende, svarede mig intet dertil. Og der jeg ydermere trængte på sandhed, blev hun alt ved at sige: Der har ingen anden haft omgængelse med mig end den samme rytter. Jens Jensen kom imidlertid lige op ad kirkegulvet, begyndte at skælde og skænde på hende, og i blandt andet sagde til hende: Jeg har intet haft med Eder at gøre, og vil I vide det, så kan I ikke nå mig på 20 uger nær, hvilket menigheden hørte, og jeg bad dem drages til minde etc. Hvorpå jeg dog blev ved mit embede og afløste hende etc.

Dom. Jubil. [2. maj] publice absolveret Jens Jensen Jyde, som her oven for er af Anna Pedersdatter udlagt og gik han foruden det forrige nu selv ved, at han havde bedrevet synd med hende.

1690

Dom. Jubilate [11. maj] publice absolveret Mette Hansdatter Skyttes af Paarup, fordi hun nu tredje gang havde ladet sig besövet eller, som hun for menigheden bekendte, voldtage udi Ejlsstrups mark af en karl, som hun ikke kendte, var klædt i en grå vadmelskjortel med sløjfer på. Barnet blev dødfødt, var et pigebarn, som blev begravet Dom. Lætare.

Bemærkningerne ovenfor fortæller en del om tilværelsen i 1600-tallet. Der kunne også være bemærkninger, som skulle virke opmuntrende på de efterladte:

1714

Festo Purificationis [2. februar] begravet Anders Ibsens datter af Tarup i hendes alders 29. år. Hun hed Anna. Gud forunde hende og os alle en glædesfuld opstandelse!

Onsdag d. 14. februar begravet et nyfødt barn, kun 2 timer gammel, som var Niels Hansens af Stegsted, navnlig Kirsten Nielsdatter. Gud, lad os findes i de lystige værelser hos dig!

Onsdag d. 14. marts begravet Karen Hansdatter af Villestofte i hendes alders 42. år. Gud samle os i glæde!

Det er gerne kirkebøgerne, man først tyr til, når man begynder sin eftersøgning efter afdøde familiemedlemmer. Det kan godt være et slavearbejde at søge, især hvis man ikke kender det nøjagtige navn og fødselsdatoen på den, man leder efter. Til gengæld kan man næsten blive helt ”høj”, når søgningen giver resultat.

(KR)

Slægtsforskning på arkivet

Slægtsforskere kender alt til betydningen af **kirkebøger**. Det er som regel dem, man først søger til, når man skal finde oplysninger om sine aner. Deri kan man finde datoerne for fødsel, dåb, vielse, dødsfald og begravelse. Ved dåben står anført forældrenes navne, ved begravelsen er undertiden anført fødested. Begge dele er nyttig viden, når man skal videre i sin søgen.

På Paarup Lokalhistoriske Arkiv har vi kopier af kirkebøgerne fra 1646 til 1891. Kirkebøgerne fra 1646 til 1814 har vi i flere forskellige udgaver. Vi har kopier af de originale kirkebøger, som kan være lidt vanskelige at læse, hvis man ikke er fortrolig med gotisk skrift. Derfor er de blevet transskriberede og maskinskrevne, så de er lettere at gå til. Endvidere har vi scannet den transskriberede tekst ind i et tekstbehandlingsprogram, så det på computeren er let at søge på navne.

Fra 1814 blev kirkebøgerne standardiserede, se nærmere herom i kirkebogsafsnittet, og det har betydet, at det er lettere at finde de oplysninger, man søger. Nogle af kirkebøgerne fra 1814 til 1891 har vi som papirkopier, andre har vi som microfiche.

Som en yderligere hjælp har vi lavet **registre over viede og døde**. Registrene over viede og døde fra 1646 til 1891 har vi som papirkopier på arkivet; et eksemplar findes også på Landsarkivet for Fyn. Registrene over viede fra 1891 til 1943 og over døde fra 1891 til 1941 findes kun i elektronisk form, men de er så til gengæld hurtige at søge i.

En anden vigtig kilde ved slægtsstudier er **folketællingerne**. Vi har samtlige folketællinger fra 1787 til 1911 som papirkopier, og alle oplysninger fra folketællingerne er indskrevet i en database, ud fra hvilken vi har lavet registre. Der står mere herom i kapitlet om folketællinger.

Fæstebreve og skiftebreve kan være med til at give lidt liv til familien, idet de kan give oplysninger om familiens økonomiske forhold. På arkivet har vi et register, så man kan se, om der findes fæstebreve og skiftebreve af interesse på Landsarkivet, men på lokalarkivet har vi hverken fæste- eller skiftebreve.

Vi har også udarbejdet et **matrikelregister**, omfattende matriklerne fra 1664, 1680, 1688, 1718, 1735, 1845 og 1871. Matriklerne findes alle på Landsarkivet for Fyn.

Et lidt mere kuriøst register er **registret over offentlige skriftemål** 1646-1786. I registret kan man læse navnene på dem, der har skullet stå skrifte, samt årsagen hertil. De fleste har skullet stå skrifte på grund af forsyndelse mod det 6. bud.

Hvis man vil følge ejerrækken for en ejendom, er der mulighed derfor i den oversigt, **realnøgle**, vi har lavet ud fra **realregistret**. Nedenfor er et lille uddrag af denne oversigt:

Paarup-Snestrup-Tarup, matr.nr.: 1a. Snestrup skole. Hans Hansen, Jens Frederiksen, Peder Hansen, arbejdsmand Martin Pedersen, Jens Henningsen, Jens P. Petersen.

Paarup-Snestrup-Tarup, matr.nr.: 1b. Jens Frederiksen, Hans Poulsen, Lars Nielsen, gartner Jens Bang Jørgensen.

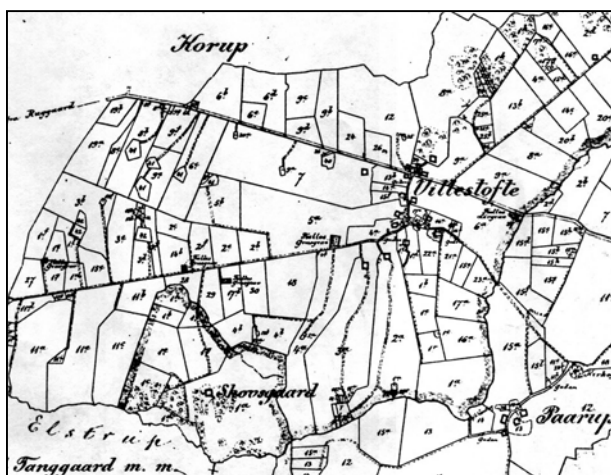
Paarup-Snestrup-Tarup, matr.nr.: 1c. Jens Frederiksen, Ole Hansen, gårdejer Christian Jørgensen, Johanne Kirstine Jørgensen, Camilla Madsen, handelsmand Martinus Nielsen, tækkemand Marius Larsen, tækkemand Karl Aage Larsen.

Paarup-Snestrup-Tarup, matr.nr.: 2c. Jens Andersens enke = Ane Jensdatter, Hans Jensen, Poul Larsen, Camilla Petersine Hansen, Nielsine Larsen, købmand Erik A. Hansen.

Paarup-Snestrup-Tarup, matr.nr.: 2d. Honnøringen. Hans Andersen, Morten Pedersen, prokurator Jespersen, Jespersens fem myndige arvinger, Holger Christian Jespersen, murer P. Hansen, Martin Pedersen, Jens Henningsen, Jens P. Petersen.

Det er kun ejerrækken, man her kan se. Men ud fra den er det muligt i nogle ringbind finde frem til, hvornår ejerskiftet er sket og i hvilke protokoller på Landsarkivet, man kan læse nærmere herom.

Arkivet er i besiddelse af mange **kort** med matrikelnumre angivet, så det er muligt at finde frem til, hvor ejendommene lå.

Udsnit af kort fra 1889.

Vi har forskellige kartoteker, i hvilke man også kan søge oplysninger. Vi har et **emnekartotek**, et **topografisk kartotek** og et **personkartotek**. Oplysninger skrives på forskelligt farvede kort. Nedenfor ses det øverste af nogle kort.

Lokalitet: Stavnegården	Ejerskab: Villeshøfte	I. nr.
Matr. nr.: 23 a, 2 b, 17 e (34)	By/Sogn: Paarup sogn	
Gården lå på hjørnet af Spangsvej og Tyrsbjergvej B 360 Kopi af skøde og skudsmålsbog B 410 Fotos af Stavnegården B 1162-1164 scannede fotos på Cd-rom oversigt over nogle beboere		A33 slægtsforskning

Det øverste af et topografisk kort.

På det topografiske kort, der er gult, skrives, hvor en ejendom er beliggende og dens matrikelnummer. Desuden er anført, hvor der kan findes oplysninger om den pågældende ejendom.

Etnavn: Simonsen	Fornavn: Axel
Stilling:	Bopæl: Rugårdsvej 153, Tårup (i 1945)
Axel Simonsen boede i ejendommen Rugårdsvej 153, der i 1945 blev beskadiget af en bombe i forbindelse med bombardementer på Husnæs-skolen i april 1945. B 2161-B 2166	

Det øverste af et personkort.

På personkortene, der er grå, skrives ud over personens navn de oplysninger, vi har om den pågældende, eller hvor oplysningerne kan findes. Der skrives et kort på de personer, der afleverer arkivalier til arkivet sammen med oplysninger om i hvilken arkivfond, arkivalierne er anbragt.

For en slægtsforsker er det nok mest personkartoteket og det topografiske kartotek, der har interesse. Men for fuldstændighedens skyld er her vist et eksempel på et sagkort/emnekort:

Retsgeneste: Tarupforeningen Hjemsted: Forhandlingsprotokol for Tarupforeningen (Paarupforeningen) Korrespondance til og fra foreningen Vedtægter m.m. Kopi af avisudklip om generalforsamling under besættelsen Fortegnelse over bestyrelsesmedlemmer. § Skrivelser vedr. dagrenovation og fortøve. § Vedr. generalforsamling og lygtetændingstider. §	2.c.1. A4 All
--	-------------------------------------

Der findes forskellige stikord, man kan søge på: sport, skoler, håndværk, udvandring, aviser for blot at nævne nogle få. På kortet skrives, hvor man kan finde oplysninger om det emne, man er interesseret i at vide noget om.

Stævnegården i Villestofte.

(KR)

En forespørgsel

Jeg vil her kort gennemgå en enkelt forespørgsel for at illustrere, hvordan registre og oversigter kan hjælpe til at finde oplysninger.

En slægtsforsker fra Albertslund skrev for at få at vide, hvor hans oldefar, købmand Kresten Nielsen fra Villestofte, havde boet. Kresten Nielsen var født i Hillerslev i 1825, og han kom til Villestofte før 1850. I det år blev han opført i folketællingen som væverkarl hos Hans Hansen. Endvidere vidste forespørgeren, at han var blevet gift i 1856 med Marie Sørensdatter, der var væverpige hos samme Hans Hansen, og at de døde henholdsvis 1888 og 1896.

Hvad gjorde jeg så ud fra de oplysninger? Jeg kiggede i realnøglen, der i meget kort form viser ejerrækken af de ejendomme, der findes i realregistret på Landsarkivet. Ved at søge i computeren på "købmand" og "høker" uden resultat og dernæst på "væver" fandt jeg væver Christian Nielsen. (Man skal ikke tage sig af de forskellige måder, navne staves på. Der var ingen regler for retskrivning dengang). Ejerrækken så ud som anført nedenfor.

Ejerrække:

Villestofte, matr.nr.: 34. Hans Hansen, væver Hans Hansen, Georgine Jørgensdatter, Christian Nielsen, væver Jørgen Larsen, væver Christian Nielsen, Nielsine Sørine Pouline Nielsen, hestehandler Niels Chr. Nielsen, sognefoged Rasmus Frederik Rasmussen, Laurine Maren Kirstine Rasmussen, sognefoged Niels Jørgen Madsen, Inge Nordland Madsen og kontorist Keld Nordland Madsen og købmand Bent Nordland Madsen, købmand Bent Nordland Madsen

Her står matrikelnummeret, og så er det ikke vanskeligt at finde adressen. Ved at søge på navnet i de forskellige folketællinger kunne jeg finde frem til husstandens størrelse. Hvor mange børn boede hjemme på forskellige tidspunkter, og hvad var de beskæftigede med? Hvem tilhørte ellers husstanden? I nogle år boede der således væverpiger hos familien, og nogle år benævnes Christian Nielsen både som væver og høker. Vi har i øvrigt nogle andre oplysninger liggende på computeren, oplysninger, som min mand fandt frem til i forbindelse med indsamling af stof til sognehistorien. Ved at søge i de forskellige filer kunne vi se, at Christian Nielsen som høker havde søgt spiritusbevilling nogle gange. Man kan således være heldig at få lidt mere "kød" på navnene.

(KR)

Matr.nr. 34. Rugårdsvej 257. 2002.

Udstillinger

Næsten hver gang, vi har haft en udstilling, har vi efterfølgende fået en del henvendelser fra folk, der havde opdaget, at de i deres gemmer havde noget, der kunne have interesse for os. Da vi er meget interesserede i at få afleveringer, så vi stadig kan udbygge kendskabet til sognets historie, bestræber vi os på at lave et par udstillinger om året, bl.a. for at gøre opmærksom på arkivets eksistens, men også for at vise forskellige sider af livet i sognet.

Det er imidlertid tidkrævende at lave en udstilling, og besværligt har det været på grund af de ringe pladsforhold, vi har haft. I den første tid på Eddavej kunne vi benytte lokalerne i stueetagen, når vi skulle gøre opslagstavlerne klar. Det var også muligt at lave udstillinger i de underste lokaler. Senere havde vi kun to små lokaler til rådighed på første sal, og arkivalierne fyldte det meste. Det var helt umuligt at arbejde der. Vi kunne finde de ting frem, vi skulle bruge og så køre på Paarup Skole for at benytte skolebiblioteket. Her satte vi billeder og tekster på opslags-tavlerne. Senere blev tavlerne kørt derhen, hvor udstillingen skulle være.

Hvilke udstillinger?

Vi plejer at lave en lille plancheudstilling til Carolinekildefesten hvert år 28. juni. Her bestemmer vi selv emnet sammen med arkivet i Næsby. Vi har i flere år lavet en plancheudstilling på Tarup Bibliotek i december måned. Som oftest bestemmer vi også her selv emnet, der til tider er genbrug fra andre udstillinger i årets løb. I 1999 lavede vi i stueetagen på Eddavej i forbindelse med en fælles arkivdag i november en udstilling om erhvervslivet i sognet. I foråret 2000 havde vi en stor udstilling på Paarup Skole om skolerne i sognet. Den fyldte hele skolens fællesrum.

Materialet findes frem

Når emnet for udstillingen er bestemt, går vi i gang med at finde materiale til opslagstavlerne. Vi kigger emne- og personkartotek igennem, og oversigten over fotos skal gennemgås. Det samme skal oversigten over avisudklip. Vi får så forhåbentlig en masse billeder og udklip, der kan beskrive det valgte emne.

Alle vores mere end 2100 fotos ligger i syrefri kuverter i et hængemappeskab. De fotos, vi skal bruge, tages ud af kuverterne. Måske skal vi bruge fotos, som vi kun har som negativer. Så skal negativerne findes og afleveres til fotohandleren, så der kan blive lavet aftryk.

Vi vil helst ikke bruge originalfotos til udstillinger. Derfor scanner vi undertiden billederne for dernæst at printe dem. Med den teknik, der findes i dag, giver det ganske udmærkede resultater. Men har vi affotograferet billederne, kan vi bruge et aftryk, for så kan billedet let erstattes, hvis der skulle ske noget med det.

Til billederne skal der skrives tekster. Tekstskrivningen har hidtil fundet sted hjemme, da vi først for nylig har fået en computer på arkivet. Vi har en skrivemaskine, men den kan kun skrive tekster i én størrelse. Vi har dog brugt den, men så har det været nødvendigt med en kopimaskine til at forstørre teksten, og en sådan har vi ikke rådighed over på arkivet, så Paarup Skole har måttet holde for.

Hvis vi har fundet noget i avisudklippene, der kan bruges, skal vi i gang med kopimaskinen, da vi aldrig bruger de originale udklip til udstillinger. Det samme gælder, hvis vi har dokumenter, der kan bruges til illustration af et emne.

Udstillingen gøres klar og sættes op

Nu skal opslagstavlerne hentes. De odenseanske arkiver har en fælles samling af opslagstavler, der opbevares på Stadsarkivet. Raimond eller Ernst skal derfor have fat i en trailer og ind på Klosterbakken. Dernæst går turen til Paarup Skole, hvor vi plejer at ordne opslagstavlerne, da det kræver temmelig megen plads. Hvis vi har genstande, der skal bruges, skal vi have hentet glasmontrer i fjerndepotet på Paarup Gamle Skole. Monterne bruges også, hvis vi har protokoller, der skal fremvises.

Vi plejer at anbringe billederne i plastiklommer for ikke at ødelægge dem med nåle. Billederne lægges først løst på opslagstavlerne med tekster nedenunder og overskrifter passende steder. Når vi er tilfredse med placeringen, skal vi i gang med nåle for at sætte det hele fast.

Når alle tavler er færdige, skal de køres derhen, hvor udstillingen skal være. Så er det om at få fat i en trailer igen. Udstillingen sættes op, og så håber vi blot, at den vil blive set af mange mennesker. Når en passende tid er gået, skal udstillingen tages ned igen. Så er det samme procedure, blot i omvendt orden. At lægge alle billeder på plads er temmelig tidkrævende, men det er vigtigt, at de kommer på rette plads, ellers er det endnu mere tidkrævende at finde frem til dem senere.

Der kan meget nemt bruges et sted mellem 50 og 100 timer på at lave udstilling. Vi bruger gerne den tid, men til tider kan det være svært at finde den, da vi i mange år kun har været tre medarbejdere på arkivet.

Fra skoleudstillingen på Paarup Skole i foråret 2000.

(KR)

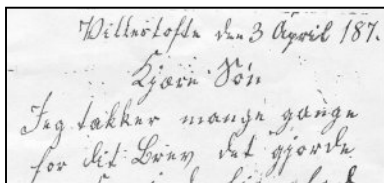
Amerikanergæster på arkivet

Mandag den 1. september 1997 fik vi i arkivets aftenåbningstid besøg af et amerikansk ægtepar, Bob og Judy Andersen og deres datter Denise, der søgte oplysninger om Bob Andersens bedstefar, John Andersen. Familien var kommet til Danmark om søndagen og skulle rejse igen allerede tirsdag eller senest onsdag. Amerikanerne havde været på en tur i Østrig og Sydtyskland, og da de nu var så tæt på Danmark, lejede de en bil i München og kørte til Odense i håb om at få oplysninger om John Andersen.

I deres medbragte papirer stod, at han var født den 5. januar 1846 i Villestofte nær Odense i Slesvig-Holsten (!). De havde været på Landsarkivet mandag formiddag uden at finde nogen fødsel i Paarup den pågældende dato. Senere var de kørt rundt i Villestofte for at se, om de kunne finde en gård, som de havde et billede af, og som muligvis var en gård, John havde boet på, inden han i 1872 udvandrede til USA, men deres søgning var resultatløs.

Brevet

Amerikanerne var i besiddelse af et brev, der angiveligt skulle være skrevet af Johns mor til ham i 1876. Når jeg skriver angiveligt, skyldes det, at brevet indledtes med "Kjære Søn" og sluttede med "din moder", og i sig selv er det jo ikke ret oplysende. Jeg fik en kopi af brevet, hvis indhold familien ikke selv kendte, da det var skrevet på dansk. Jeg lovede at lave en oversættelse af det og sende den til USA. Endvidere ville jeg sende eventuelle oplysninger, jeg måtte finde frem til.

Begyndelsen af brevet fra 1876.

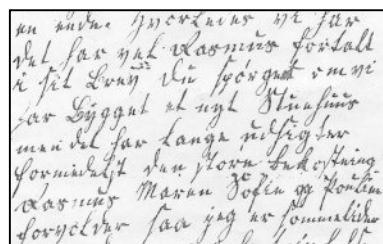
Databaser

Vi har tastet samtlige folketællinger fra Paarup sogn fra 1787 til 1911 ind i en database. Ved hjælp af den har vi udprintet navneregistre og udskrifter. Der fandtes imidlertid ingen "John" i én eneste folketælling. Heller ikke hans forældre, Hans Andersen og Johanne Poulsen, kunne vi finde.

I efteråret 1997 var der på Hollufgård en udstilling om danske udvandrere i Amerika, og i tilknytning til udstillingen var der adgang til en database, hvori man kunne søge oplysninger om danske udvandrere. Jeg foreslog derfor amerikanerne at tage på Hollufgård dagen efter.

Nærlæsning af brevet

Da jeg kom hjem, viste jeg Peter, min mand, brevet. I det var omtalt tre personer, der kunne være moderens børn, og derfor begyndte vi at undersøge folketællingerne for at se, om der fandtes en familie med børn med de pågældende navne.

Vi havde en computer på arkivet på det tidspunkt, men dens harddisk var så lille, at den ikke kunne rumme databasen, og der var heller ikke plads til alle registre og udskrifter. På den hjemlige harddisk havde vi imidlertid alle folketællingsoplysningerne. Vi søgte på de tre personnavne, og vi fandt en familie i 1870 med tre børn med de ”rigtige” navne.

Familien boede på en gård i Villestofte. Moderens navn var Johanne Marie Poulsen, så det passede fint. Faderens navn passede ikke, men vi havde fået at vide, at moderen var gift for anden gang.

Folketællingen 1870

Peder Rasmussen

Alder: 61 Køn: M Civilstand: gift
Fødested: Villestofte
Relation: husfader
Trossamfund: lutheraner
Erhverv: jordbruger
Matrikel/adr.: gaard
Sted: Villestofte

Trossamfund: lutheraner
Erhverv: fors. af husfaderen
Matrikel/adr.: gaard
Sted: Villestofte

Maren Sofie Pedersen

Alder: 16 Køn: K Civilstand: ugift
Fødested: Tommerup sogn
Relation: barn
Trossamfund: lutheraner
Erhverv: fors. af husfaderen
Matrikel/adr.: gaard
Sted: Villestofte

Johanne Marie Poulsen

Alder: 47 Køn: K Civilstand: gift
Fødested: Brylle sogn
Relation: husmoder
Trossamfund: lutheraner
Erhverv: fors. af husfaderen
Matrikel/adr.: gaard
Sted: Villestofte

Pouline Pedersen

Alder: 12 Køn: K Civilstand: ugift
Fødested: Tommerup sogn
Relation: barn
Trossamfund: lutheraner
Erhverv: fors. af husfaderen
Matrikel/adr.: gaard
Sted: Villestofte

Rasmus Pedersen

Alder: 18 Køn: M Civilstand: ugift
Fødested: Tommerup sogn
Relation: barn

Familien stykkes sammen

Vi fortsatte vores søgning i folketællingerne og fandt moderen i 1850. Da boede hun som ugift hos sin mor på en gård i Snestrup. På gården boede også hendes søn, Jeppe Hansen. Jeppes alder passede med John Andersens, men hvad med navneforbistringen? Muligheden for, at han havde ændret navn ved indrejsen til USA, var nærliggende, idet John lyder mere amerikansk end Jeppe. Hansen passer efter gammel navneskik, hvis faderen hed Hans Andersen. Til den person, der har skrevet folketællingslisten, er sandsynligvis blot blevet opgivet Jeppes fars navn, og så har han regnet med, at efternavnet var Hansen. Denne Jeppe var imidlertid født i Bellinge. Der var ikke født en dreng i Paarup på den opgivne dato, men der kunne jo være tale om en fejltagelse opstået i USA. Arkivet har samtlige kirkebøger fra 1646 til 1891, enten i papirkopi eller som mikrofiche, og tilfældigvis lå de kirkebogskopier, vi skulle bruge, netop på det tidspunkt hjemme hos os.

Ved hjælp af computeren og mange kirkebogsopslag fik vi stykket familien sammen, og vi kunne ved hjælp af til- og afgangslisterne følge den ud og ind af sognet. Vi manglede blot at

finde fødslen i Bellinge, og den oplysning kunne vi ikke klare hjemme. Vi arbejdede med sagen i 2½ time. Vores jagtinstinkt var blevet vakt, så vi glemte helt den normale sengetid.

Folketællingen 1850

Maren Andersen

Alder: 50 Civilstand: enke
Fødested: Sanderum O. amt
Erhverv: gaardens eier
Matrikel/adr.: en gaard
Familier pr. hus: 1
Sted: Snestrup by

Matrikel/adr.: en gaard
Familier pr. hus: 1
Sted: Snestrup by

Maren Kirst. Poulsen

Alder: 14 Civilstand: ugift
Fødested: Paarup s. O. amt
Erhverv: konens dtr.
Matrikel/adr.: en gaard
Familier pr. hus: 1
Sted: Snestrup by

Peder Poulsen

Alder: 26 Civilstand: ugift
Fødested: Brylle s. Odense a.
Erhverv: konens søn
Matrikel/adr.: en gaard
Familier pr. hus: 1
Sted: Snestrup by

Jeppe Hansen

Alder: 4 Civilstand: ugift
Fødested: Bellinge O. amt
Erhverv: datterens søn
Matrikel/adr.: en gaard
Familier pr. hus: 1
Sted: Snestrup by

Johanne Marie Poulsen

Alder: 28 Civilstand: ugift
Fødested: Brylle s. Odense a.
Erhverv: konens dtr

Kontakt til amerikanerne

Tirsdag tog Peter ind på Landsarkivet, så snart det åbnede kl. 9. Han fandt Jeppe Andersens fødsel i Bellinge den 5. januar 1846. Forældrene var ungkarl Hans Andersen og "slegfredmoderen" Johanne Marie Poulsen. Drengen blev døbt Jeppe Andersen. Dernæst tog han hjem for at ringe til hoteller i håb om at finde familien Andersen fra USA. På det syvende hotel var der bid. Familien var imidlertid taget afsted fra hotellet efter morgenmaden. Peter fik dog at vide, at de havde forlænget opholdet med en nat, så de først skulle forlade Danmark onsdag. Kl. 10 ringede han til Hollufgård, og der var de lige kommet. Han talte med Bob Andersen i telefonen, og de aftalte, at Peter skulle tage ud på Hollufgård og fortælle om det, vi havde fundet frem til. Efter at amerikanerne havde hørt om vores detektivarbejde, kørte de med ind på Landsarkivet, så de selv kunne se Johns fødsel i kirkebogen og få en fotokopi af den til slægtsbogen. I folketællingen fra 1901 havde vi mandag aften set matrikelnummeret på den gård, John Andersens mor boede på, og ved hjælp af andre oplysninger, vi har på computeren, havde vi stykket lidt gårdhistorie sammen.

Gården var Bækkelundgård, og Peter tog amerikanerne med derud, så de kunne se det sted, hvor deres forfædre havde boet.

Flere undersøgelser

Den gård, amerikanerne havde et billede af, har vi ikke kunnet finde, men de var heller ikke sikre på, at det var en gård i Villestoft. Vi fortsatte undersøgelserne på Landsarkivet, og vi kom et par generationer tilbage, men da de ikke var fra Paarup sogn, var de ikke så interessante for os, og da det ville være meget tidkrævende at arbejde mere med sagen, stoppede vi arbejdet på Landsarkivet. Det var i hvert fald vores mening. De fundne resultater sendte vi til USA.

I udvandrerbasen har vi senere fundet en Jeppe Andersen, som muligvis er den rigtige. Hans

forlovede, Marie Magdalene Johanson, der fulgte efter ham et par måneder senere sammen med sin søster Nikoline, har vi ikke kunnet finde i udvandrerbasen. Så uden folketællingerne var vi ikke kommet langt.

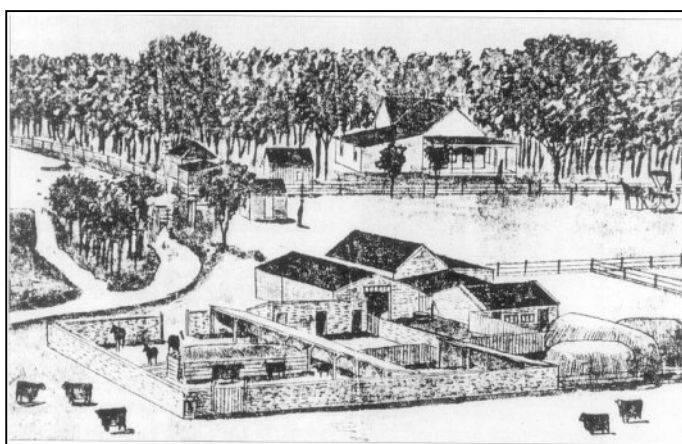

Marie og Jeppe (John) Andersen.

Flere aner

I november fik vi brev fra Bob Andersen. Han takkede for de tilsendte informationer, som han havde videregivet til sine amerikanske slægtninge. Han sendte os også en kopi af sin slægtsbog, så vi kunne se, hvor stor John Andersens slægt er blevet. Ifølge slægtsbogen skulle John Andersens svigerinde, Nikoline, være født i Jejsing i Slesvig. Vi tog så alligevel endnu en gang ind på Landsarkivet for at se, om vi kunne finde hendes fødsel. Vi fandt den, og så var det ikke svært at finde frem til de øvrige søskende, heriblandt Johns kone, og til forældrene. Disse oplysninger har vi også sendt til USA.

Jeppe Andersens gård i USA..

(KR)

Læseforeningen

Kommunens foreningsliv fik en tilvækst i 1914. De eksisterende foreninger som f.eks. Brandforsikringsselskabet, Elektricitetsforeningen, Foderstofforeningen, Foretagsforeningen, Hesteassurancesforeningen og Husmandsforeningen var strengt saglige i deres arbejde, andre var politiske, og ingen henvendte sig specielt til sognets kvinder. Det ønskede proprietærfruen Anna Jespersen på Carolinekilde at gøre noget ved, og hun indbød derfor i 1914 som formand for Forsvarsforeningen sognets kvinder til et møde i forsamlingshuset for at diskutere oprettelsen af en læseforening. Indbydelsen oplyser ikke noget om, hvorfor Forsvarsforeningen skulle blandes ind i sagen, men læseforeningen blev stiftet, og de sparsomme oplysninger om den viser, at de 30-40 medlemmer tilhørte den mere velstillede del af sognets kvinder, der havde tid til at mødes en eftermiddag en gang om måneden.

Foreningen fik en bestyrelse på syv medlemmer, der på god demokratisk vis blev valgt for to år, idet fire afgik det ene år og tre det følgende. Bestyrelsesarbejdet kan ikke have været tyngende; Anna Jespersen var formand i 26 år, og da to medlemmer forlod bestyrelsen i 1935-36, endes man om at genvælge resten på ubestemt tid.

Møderne holdtes som regel i forsamlingshuset den første torsdag i hver måned i vinterhalvåret, og det var måske bitre erfaringer med sløsede medlemmer, der fik foreningen til at indføre et sæt regler, der slog fast, at man skulle melde afbud i rimelig tid, idet man i modsat fald alligevel måtte betale for kaffen.

Kaffebordet var vigtigt, men foreningens formål var at give medlemmerne mulighed for at lære god litteratur at kende. Det skete gennem højtlesning på møderne, og det er muligt, at andre af medlemmerne havde samme problem som formanden. Hun var tilbøjelig til at falde i søvn, når andre læste, og hun sikrede sig derfor, at det så vidt muligt blev hende, der stod for oplæsningen. Det vides ikke, hvilke bøger, der blev brugt, og om foreningen udlånte bøger. De eneste bøger, der vides at have tilhørt læseforeningen, er en bønnebog samt en novellesamling af den nu næsten ukendte forfatter Carl Bernhard.

I nogle sæsoner holdt læseforeningen et større møde, hvor ægtefæller blev inviteret med, og hvor der ofte var en fremmed foredragsholder. Det første af disse foredrag handlede om historikeren Troels Lunds "Dagligt liv i Norden", hvilket ikke var noget heldigt valg, idet taleren fik damerne til at rødme ved at beskæftige sig med de mere frimodige dele af værket. Kløge af skade valgte man senere mere harmløse foredragsholdere, således i 1925 forfatteren Morten Korch. Han var ganske vist dyr, 50 kr., men så var man også sikker på at blive underholdt på en absolut sømmelig måde.

Læseforeningen eksisterede endnu i 1939-40, men synes så at være sygnet hen, efter at Anna Jespersen forlod Carolinekilde og flyttede til Odense.

Læseforeningen på udflugt.

(PR)

Samarbejde med andre arkiver

I Odense Kommune er der 15 lokalhistoriske arkiver, samt Stadsarkivet. De 15 lokalhistoriske arkiver får hver et årligt tilskud fra den bevilling, kommunen tildeler Stadsarkivet. De sidste par år har tilskuddet været på 4000 kr.

De 15 arkiver holder 2-3 årlige møder sammen med Stadsarkivet, hvor der bl.a. drøftes, hvordan tilskuddet skal fordeles til arkiverne. De får som omtalt 4000 kr. hver, men derudover kan der søges om ekstra penge, hvis man har brug for at indkøbe større ting til arkivet. For en del af den bevilling, Stadsarkivet får til lokalarkiverne, indkøbes der arkivkasser, syrefri kuverter og lignende forbrugsting, som efter behov kan afhentes i Stadsarkivet. Der afholdes en årlig arkivdag, hvor emner af fælles interesse kan drøftes grundigere. Disse arkivdage afholdes normalt på et arkiv, der således kan blive præsenteret for de øvrige arkivers medarbejdere.

Arkivet er medlem af SLA, Sammenslutningen af Lokalhistoriske Arkiver. SLA afholder en del kurser, som arkiverne kan få tilskud til at deltage i fra den fælles pulje. Desværre afholdes en del af kurserne på hverdage, så det er ikke muligt at deltage for os, der som frivillige medarbejdere har arbejde andetsteds.

SLA Fyn er amtsafdelingen af SLA. SLA Fyn afholder også kurser, og da de oftest afholdes i weekenden, er der større chance for at kunne deltage i dem. SLA Fyn afholder også en årlig arkivdag med forskellige arrangementer af fælles interesse.

Det er meget vigtigt at deltage i disse fælles arrangementer, som kan give inspiration til det daglige arbejde i arkivet. Alle medarbejdere i lokalarkiverne er ulønnede og arbejder der i deres fritid, og vores "uddannelse" må vi selv sørge for. Vi lærer meget af hinanden på det enkelte arkiv, men bestemt også af at tale med medarbejdere på de andre arkiver.

Vi arbejder en gang årligt sammen med Allesø-Broby-Næsby Lokalhistoriske Arkiv. Den 28. juni fejrer vi Carolinekildefesten i Carolinekilden. De to arkiver laver hver en plancheudstilling, og der er musik og festtaler. Der er endvidere lidt at spise og drikke. Det sidste sørger Carolinekilde Rotary for. Det plejer at være et par hyggelige timer for beboerne på begge sider af den gamle kommunegrænse.

Fra Carolinekildefesten 2002. Odense Harmoniorkester spillede.

Tænk, hvis det var her !!

I de sidste år har jeg været meget undervejs i Småland. Her er det ikke kun Astrid Lindgren og glaskunsten, der kan betage, når man kommer som gæst. Jeg har især bemærket, at ethvert lille sogn har sin egen helt private hjemstavnsgård - *hemdbygdmuseum*.

Den er som regel oprettet i tidligere landbrugsbygninger, hvor man råder over 3-4 af de karakteristiske røde træbygninger, dvs. nærmest af størrelse som en dansk 4-længet bondegård. I disse fornemme omgivelser har de stedlige lokalhistoriske foreninger så samlet alt om deres områdes historie. De har, som vi, masser af fotos og skriftlige overleveringer samt diverse protokoller, men *hemdbygdmuseerne* har også en dejlig mængde af redskaber, der har været brugt omkring på de mange gårde og virksomheder.

Alle disse ting har man så arrangeret i faste udstillinger rundt i de gamle rum, og det er selvklaart gjort på en måde, så man har emnedelt redskaberne. Et sted er det køkkenet, et andet små værksteder; og selvfølgelig har man også bevaret genstande fra den gamle skolestue.

For en udefra kommende turist ser det ud til, at alt bliver drevet ved frivillig arbejdskraft, som det også er tilfældet i vore hjemlige arkiver, men her har man så stort overskud, at der i hele sommertiden er daglige åbningstimer, hvor det er muligt at få guide på hele vejen rundt; og så må man endelig ikke glemme, at ved besøgets slutning er der selvfølgelig en lille stue, hvor man kan nyde både kaffen og lidt hjemmebag.

Jeg ved godt, at vi har noget lignende her i landet, men det, der tiltaler mig mest i det svenske, er, at man har det i hvert enkelt af sognene, og at det er sognets EGNE ting, man udstiller.

De fleste af disse *hemdbygdmuseer* har endog fået en meget central placering i området - lige ved siden af eller overfor sognets kirke, hvorfor besøgende med lethed kan kombinere begge besøg (da alle svenske kirker jo står åbne i dagtimerne).

Det største - og mest imponerende - af de steder, jeg har besøgt, ligger i udkanten af byen Nybro. Stedet kaldes *Madesjö*. Her har man indrettet museet i de gamle kirkestalde, som her består af en ca. 150 m lang bygning, som i en vinkel ligger lige overfor kirken. Her er samlet tusindvis af ting, og man har endda oprettet flere nutidige afdelinger også, ud fra den betragtning, at disse ting bliver historie om ikke ret længe. Så det har bl.a. ført til, at der er opstillet et interiør med alle de gamle og nye skovbrugsredskaber.

Alle steder har man også de skønne og store gårdspladser mellem de røde længer, og dem benytter man i sommertiden som ramme for opførelsen af forskellige friluftsspil. Næsten hvert år er det Vilhelm Moberg-komedierne, der er på repertoiret på de smålandske hemdbygdmuseer,

men da de næsten alle foregår på egnens dialekt, er det ikke rigtig noget for turister - i hvert fald ikke, hvis man vil have det fulde udbytte af forestillingen.

Et enkelt af hemdbygd museerne har specialiseret sig i den svenske udvandring til USA. Det er museet i Ljuder, hvor man har registreret de mange tusinde, som på grund af de fattige kår i Småland ville søge lykken langt fra hjemlandet.

Denne udvandring blev også hovedmotivet for egnens store forfatter Vilhelm Moberg i det store værk om "Udvandrerne", hvilket bl.a. kostede ham et fængselsophold, da det ikke var noget, der passede i de daværende svenske myndigheders kram.

Som sagt er det en oplevelse at besøge disse steder, og jeg selv føler mig hver gang misundelig på svenskerne! - endda meget misundelig, for tænk hvis vi kunne lave noget lignende her hos os selv i Paarup-området.

(RN)

Fotos vi har modtaget inden for det sidste år.

Brand på Christianslund. Før 1939.

Børn betragter bombekrater på Ellegårdvej. 1943.

*Galgestedet i Villestoft.
Rugårdsvej 392.*

Brohusene på Rugårdsvej ved Brobakken. Ukendte årstal.

Husene ejedes af kommunen. Der boede normalt to familier i hvert hus.

Dette billede er – vistnok – det eneste med alle tre brohuse. Huset længst til højre blev bygget i 1957, og kort efter blev det ældste revet ned.

Der er bygget en toiletbygning på huset til højre.

Følgevirkninger af bombardementet på Husmandsskolen. April 1945.

*Husmandsskolens Allé ved Rugårdsvej.
18. april 1945.*

*Rugårdsvej 153-155 dagen efter bombardementet.
Køkkenet, udsigten mod Østrupvej set fra bagsiden,
samt forsiden ud mod Rugårdsvej.*

Hvad har vi på arkivet?

- afleveringer om gårde, familier, foreninger, skoler, personer
- avisudklip. 1966-1970, 1980-
- båndinterviews
- dias
- en del erindringer
- film
- folketællingerne fra 1787, 1801, 1834, 1840, 1845, 1850, 1855, 1860, 1870, 1880, 1890, 1901, 1906 og 1911. Folketællingerne findes som papirkopier. Der er lavet alfabetiske navneregistre og udskrifter, og alle oplysninger er indtastede i et EDB-program, så det er nemt at finde frem til en person, hvis blot man har navnet
- foreningsprotokoller
- gamle effekter, der kan bruges til udstillinger (ligger i fjerndepot på Paarup Skole)
- kirkeblade
- kirkebøger, dels som papirkopier, dels som microfiche. 1646-1891. Vi har scannet kirkebogsudskrifter ind i et edb-tekstprogram, så det er let at søge på personnavne. 1646-1814
- kort over området. Det ældste fra ca. 1770
- lokalhistorisk litteratur
- mange fotos. Mere end 2100 er registrerede
- mange gamle skolebøger (ligger i fjerndepot på Paarup Skole)
- matrikelregister
- register over døde i sognet. 1646-1941
- register over fæstebreve vedrørende Paarup Sogn
- register over offentlige skriftemål. 1646-1786
- register over skiftebreve
- register over viede i Paarup Sogn. 1646-1943
- skoleblade, flest fra Paarup Skole
- småskrifter fra andre arkiver
- TPI-nyt. 1957-
- udskrifter af oplysninger fra realregisteret til skøde- og panteprotokoller

(KR)

Navn	Fødselsdato	Fødested	Navn	Fødselsdato	Fødested	Vielsesdato
Abrahamsson, Peter Henrik	27. juli 1869	Frankanäs, Kronobergs Len	Larsen, Rasmine Christine	20. okt. 1873	Vissenbjerg S.	23. nov. 1895 i Skt. Knuds Kirke
Adamsen, Johanne Christine	7. marts 1894	Vindinge	Andersen, Niels Kristian Frederik Harry	2. aug. 1892	Bjergsted S.	2. juli 1921
Albrektslund, Bernhardt	13. juli 1908	Brylle S.	Hansen, Karen Rigmor	27. feb. 1907	Sandholts Lyndelse S.	8. dec. 1931
Andersen, Abalone Marie	4. jan. 1891	Paarup S.	Sørensen, Hans Jørgen	29. nov. 1895	Sanderum	1. dec. 1920
Andersen, Anders	13. jan. 1872	Paarup S.	Dreyer, Nielsine Caroline Pedersen	23. sep. 1871	Paarup S.	23. sep. 1898

*Varmecentral Paarup, hvor arkivet nu har lokale.
Havrevænget 2.*